לאתויי חלבו אמר מר אין נפדין תמימין ואין מתפיסן לכל זבח שירצה תמימים הוא דלא מיפרקי הא בעלי מומין מיפרקי לכל (א) [א]שירצה הוא דאין מתפיסן הא לאותו זבח מתפיסן היכי משכחת לה דמתפיסן לאותו זבח ונפדין במומן נימא תיהוי תיובתא דרב הונא אמר לך רב הונא ה"ה דאפילו בעלי מומין אין נפדין ואיידי דתנא רישא נפדין תמימים תנא נמי סיפא אין נפדין תמימים ואיידי דתנא רישא לכל זבח שירצה תנא נמי סיפא לכל זבח שירצה: והשוחטן בחוץ פטור: [א] רב הונא מתני חייב ומוקים לה [ג]בדוקין שבעין ואליבא דר"ע דאמר אם עלו לא ירדו: בין לפני פדיונו בין לאחר פדיונו עושה תמורה: אמר ר"נ אמר רבה בר אבוה ותמורתו לאחר פדיונו מתה מאי טעמא [ד]היכי ליעביד ליקרביה מכח קדושה דהויה קאתיא ליפרקה לא אלימא למיתפס פדיונה הלכך מתה מתקיף לה רב עמרם (ב) ותיתכיל במומה לבעלים וכי [ה] מה בין זו לתמורת בכור ומעשר [ו]דתנן [א]תמורת בכור ומעשר הן וולדן וולד ולדן עד סוף כל העולם הרי הן כבכור ומעשר ויאכלו במומן לבעלים אמר ליה אביי זה שם אמו עליו וזה שם אמו עליו זה (ג) כולו תמורת בכור ומעשר מיקריא מה בכור ומעשר במומן מיתאכלן לבעלים אף תמורתן מיתאכלא וזה שם אמו עליו תמורת קדשים מיקריא מה קדשים לא מיתכלי אלא בפדיון אף תמורתן נמי לא מיתכלי אלא בפדיון והא לא אלימא למיתפס פדיונה תניא כוותיה דרב נחמן מנין [ב]לתמורת פסולי המוקדשין שמתה תלמוד לומר [ז]ממעלי הגרה טמא (ד) האי מיבעי ליה לחמש חטאות מתות ההוא ממפריסי הפרסה טמא נפקא תניא נמי הכי מנין [ג]לחמש חטאות מתות תלמוד לומר ממפריסי הפרסה טמא חמש חטאות מתות הילכתא גמירי לה אלא כי אתא קרא להתמורת אשם תמורת אשם נמי הילכתא היא [ח] "כל שבחטאת מתה באשם רועה אלא לעולם חמש חטאות מתות ואצטריך קרא ואצטריך הילכתא דאי מקרא הוה אמינא לרעייה קמ"ל הילכתא למיתה ואי מהילכתא הוה אמינא היכא דעבד איקרי ואכל מהני חמש חטאות איסורא איכא לאו ליכא קמשמע לן דאיכא לאו ואיבעית אימא לאקושי דבר הבא ממעלי גרה לדבר הבא ממפריסי הפרסה מה להלן במיתה אף כאן במיתה: **מתני'** [ט]המקבל צאן ברזל מן העובד כוכבים ולדותיהן

רש"י

לאתויי חלבו. דאסור. ולאתויי שוחטו בחוץ דחייב לא אמרינן משום דא"כ איבעי לן למימר בדוקין שבעין ועוד סיפא[ז] קתני לקמן השוחטן בחוץ פטור. וכללא דרישא לא אצטריך לאתויי חלבו דשרי דהשתא ולדן לכגופן דמי דעובר ירך אמו הוא שרי כל שכן חלבו דמיא בעלמא הוא: **הא בעלי מומין מיפרקי.** אותם שנתעברו קודם פדיון וטולדו לאחר פדיון וכגון שתפסן לשום זבח דאלימא קדושתייהו למיתפס פדיונן וכשהוא מתפיסן לשם זבח אין מתפיסן לכל זבח שירצה הא לשם אותו זבח מתפיסן. והיכי משכחת לה פירושא הוא כלומר היכי משכחת תירוצא דמילתא דמשמע בעלי מומין נפדין ולשם זבח אחר לא יתפיסם אלא היכי עביד דמתפיסם לשם אותו הזבח ונפדין במומן כשיפול בהן מום: **נימא תיהוי תיובתא דרב הונא.** דאמר לעיל (טו:) כונסן לכיפה והן מתים: **ואיידי דתני רישא נפדין תמימים.** דחידוש הוא דאפילו תמימים נפדים: **והשוחטן בחוץ פטור.** סיפא[ח] דברייתא לעיל (טו:) (ח) אקדשים שקדם הקדשן את מומן קאי ואפילו הכי פטור דאין חייבין על שחיטת חוץ אלא על המתקבל בפנים כדתנן בזבחים בפרק פרת חטאת (דף קיב.) בעלי מומין בין קבועין בין עוברין שהקריבן בחוץ פטור ומפיק טעמא מהאי קרא[ט] ואל פתח אהל מועד לא הביאו הא כל שאינו ראוי לבא אל פתח אהל מועד אין חייבין עליו: **רב הונא מתני חייב.** כדקתני מתני' (יד:): **ומוקי לה בדוקין שבעין.** דמתקבל בפנים הוא: **ואליבא דרבי עקיבא דאמר.** בשחיטת קדשים בפ' המזבח מקדש (דף פד.) אם עלו לא ירדו. דוקין טיל"א כגון (ישעיה מ) הנוטה כדוק שמים. ולהכי לא ירדו דאין מומן ניכר כל כך הכי תנן בזבחים בפ' המזבח מקדש הראוי לו (דף פד.) ר' עקיבא מכשיר בבעלי מומין כלומר דאם עלו לא ירדו ואמר רבי יוחנן בגמ' (שם פה:) לא הכשיר רבי עקיבא אלא בדוקין שבעין הואיל וכשירין בעופות והוא שקדם הקדישן את מומן. ל"א [י] דוקין שיש לו מום בעפעפים ולהכי קרי לעפעפים דוק[י] על העין כרקיע דהכי אמרינן בספרי אגדות העין דומה לעולם קטן העפעפים[כ] כנגד הרקיע והתחתון כנגד הארץ והלבן שמקיף את העין כנגד ים אוקיינוס שסובב את העולם והשחור שבו שהוא עגול דומה לגלגל חמה: **קדושה דחויה.** שכבר נפדו: **ויאכלו במומן.** ימתינו עד שיומו ויאכלו לבעלים כבכור ומעשר שאין נפדין אלא נאכלין במומן. אלמא כיון דלא מצי קרבי כדאמר במס' תמורה (דף ה: ע"ש) אך בכור שור וגו' [ל] הן קריבין ואין תמורתן קריבין נאכלין במומן לבעלים הכי נמי ליעבד הכי: **והא בהמה לא אלימא למיתפס פדיונה.** הילכך מתה: **מנין לתמורת פסולי המוקדשים שמתה.** כגון דלאחר שנפדו הקדשים התפיסן בתמורה דלא מצו למיקרב: **ממעלה הגרה טמא הוא.** דסיפיה דקרא כתיב טמא הוא לכם [ג] ודרשינן הכי יש לך דבר שיש בו סימני טהרה ואסור באכילה ואיזו זו תמורת פסולי המוקדשין: **חמש חטאות.** מפרש בתמורה (דף כא:): **לתמורת אשם.** שתהא רועה דאשם לא קרב נדבה הלכך תמורתו לא קרבה והא טמא דקרא ה"ק הניחוהו עד שיהא טמא כלומר שיפול בו מום: **כל שבחטאת מתה.** ותמורת חטאת היינו אחת מחמש חטאות מתות: **לאו ליכא.** דאין עובר בלאו: **דאיכא לאו.** לא תאכלו ממעלי הגרה[מ]: **ולכע"א.** נהכי אתא ממפריסי הפרסה דמשתעי בחטאות המתות להקיש דבר הבא ממעלי הגרה תמורת פסולי המוקדשין לאחר פדיונן דנפקא ממעלי הגרה לדבר הבא ממפריסי הפרסה חטאות המתות: **מתני' המקבל צאן ברזל.** שפסק לו עובד כוכבים בהמותיו בדמים קצובין ולתת לו אותן דמים עד עשר שנים בין מתו בין הוזלו ואותן ילדות שיהיו לה עד אותו זמן יהיו ביניהם: **ולדותיהן פטורין.** מן הבכורה:

תוספות

ותמורה שלאחר פדיונו מתה. ואם תאמר מאי שנא וולדות דלאיעבר ואוליד לאחר פדיון דחשבינן לעיל ולד לגבי וא"ל [ד] ויש לומר דוולדות אין בהן קדושה אלא מכח אמן וכיון שנפדית פקעה קדושתו לגמרי לגבי ולד ואע"ג דאיכא איסור גיזה ועבודה אין כח לאיסור מועט [ס]כזה שיחול על ידו קדושה על וולדות אבל תמורת קדושה [ע](בההיא) וכיון דגלי קרא שחלה על בעלת מום קבוע אלה ה"ה לאחר פדיונן אלא דלא קרבה אבל תמורה דלפני פדיונן קרבה ועדיפא מוולדות דלפני פדיונן דאיכא מ"ד לעיל לרעייה וכן מוכח לשון הקונטרס דבסמוך גבי מנין לתמורת פסולי המוקדשין שמתה ופי' רש"י כגון לאחר פדיונו דלא מצי למיקרב ואי דאצטריך קרא דממעלי הגרה בסמוך ללאו אתא דמסברא ידענו דלא קרבה כדאמר רב נחמן הכא ויש"ג אמר בסמוך גבי חמש חטאות ועוד יש לפרש דקרא יסברא נריכי דאי לאו קרא הוה אמינא לא קדשה כלל כגבי ואיל כוולדות דלאיעבר ואוליד לאחר פדיונן ואי לאו סברא הוה אמינא [פ]ירעה וטמא הוא דקרא [צ]הוי ימתין עד שיהא טמא ויפול בו מום כדפי' הקונטרס בסמוך והא דפריך רב עמרם ותיתכיל במומה לבעלים אסברא דרב נחמן פריך:

תלמוד לומר ממעלי הגרה. והא דדרשינן בפ"ק (לעיל דף ו.) יש לך דבר שהוא מעלה גרה ואי אתה אוכלו כגון טהור שנולד מן הטמאה התם דריש מרישיה דקרא ואת אלה לא תאכלו והכא דריש מסיפיה דקרא טמא הוא לכם [ק] אי נמי תרי קראי כתיבי: **אלא** כי אתא קרא לתמורת אשם. והכי פירושא דברייתא מנין לחמש חטאות מתות יכנגדן באשם רועה וטמא הוא היינו שירעה עד שיסתאב כדפירש הקונטרס:

כל שבחטאת מתה באשם רועה. אומר רבינו תם דרעייה מדרבנן היא ולפי שתקנו חכמים רעייה נקט בכל דוכתא באשם רועה אבל הילכתא הכי איתא מדאורייתא דכל שבחטאת מתה באשם קרב עולה כדאמר בפסחים שילהי (סוף) פרק אלו דברים (דף עג.) אשם שניתק לרעייה ישחטו כשר לעולה ושם פירשתי לה:

[ר]**העמיד** ולדות תחת אמותיהן. פירש הקונטרס שפסק לו [ש]הפסק להיות לו כח בוולדות ואמר לו אם ימותו הבהמות תטול הוולדות המגיעות לחלקי ויהא תחת ידי [ת]באותן דמים ובפירוש משמע בגמרא כמו שפירשתי לשם אבל בתוספתא קתני מתו האמהות והעמיד הוולדות: אין